Valiokunnan mietintö TaVM 9/2015 vp─ HE 60/2015 vp

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi säteilyturvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi säteilyturvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta (HE 60/2015 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- osastopäällikkö, ylijohtaja Veli-Mikko Niemi, sosiaali- ja terveysministeriö
- lääkintöneuvos Mikko Paunio, sosiaali- ja terveysministeriö
- finanssineuvos Pekka Hurtola, valtioneuvoston kanslia
- hallitusneuvos Ilpo Nuutinen, valtioneuvoston kanslia
- teollisuusneuvos Herkko Plit, työ- ja elinkeinoministeriö
- pääjohtaja Petteri Tiippana, Säteilyturvakeskus
- johtaja Hannu Koponen, Säteilyturvakeskus
- asiantuntija Tuomo Huttunen, Energiateollisuus ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- ulkoasiainministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säteilyturvakeskuksesta annettua lakia muutettavaksi.

Esityksen tarkoituksena on siirtää Säteilyturvakeskuksen kansainvälisten säteily- ja ydinturvallisuutta koskevien asiantuntijapalvelujen hallinta perustettavalle osakeyhtiölle.

Osakeyhtiö olisi valtion kokonaan omistama ja Säteilyturvakeskuksen hallinnoima. Osakeyhtiön omistajaohjauksesta huolehtii sosiaali- ja terveysministeriö. Perustettavan osakeyhtiön osakkeet merkittäisiin valtion lukuun.

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Valmis
5.0

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Talousvaliokunta esittää, että lakiehdotus hyväksytään muutettuna.

Esityksen tarkoituksena on yhtiöittää Säteilyturvakeskuksen (STUK) kansainväliset asiantuntijapalvelut uuteen, täysin valtio-omisteiseen osakeyhtiöön. Yhtiöittäminen mahdollistaisi kansainvälisten säteily- ja ydinturvallisuuspalvelujen yritysmäisen jatkokehittämisen. Toimintaa harjoitettaisiin pääosin STUKista siirtyvän henkilöstön avulla, mutta hankkeissa olisi mahdollista hyödyntää myös muiden alan suomalaisten toimijoiden osaamista. Osakeyhtiö vastaisi myös Suomen lähialueilla tapahtuvasta ydinturvallisuusyhteistyöstä ja saisi tähän toimintaan rahoitusta valtion tulo- ja menoarviosta.

Talousvaliokunta pitää esityksen tavoitteita kannatettavina. STUKin korkeatasoisella osaamisella on kansainvälistä kysyntää, ja tämän potentiaalin kaupallinen hyödyntäminen on perusteltua sekä taloudellisista syistä että kansainvälisen ydin- ja säteilyturvallisuuden lisäämisen kannalta. Yhtiömuoto tukee tämän toiminnan kehittämistä parhaiten. Kansainvälisen toiminnan lisääntyminen myös ylläpitää ja kehittää edelleen kansallista osaamiskapasiteettiamme.

Talousvaliokunta painottaa kuitenkin, että STUKin ensisijaisena tehtävänä on huolehtia kansallisesta ydin- ja säteilyturvallisuudesta. Samoin on tarkoin huolehdittava siitä, etteivät viranomaistoimet ja kaupallinen toiminta sekoitu keskenään. Kansainväliseen toimintaan saattaa liittyä poliittisia herkkyyksiä, mikä edellyttää, että hankkeista keskustellaan ennakoivasti asianomaisten ministeriöiden kanssa.

Esityksen mukaisesti STUK hallinnoisi uutta yhtiötä ja omistajaohjauksesta vastaisi sosiaali- ja terveysministeriö. Tältä osin esitys on ristiriidassa valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain kanssa. Talousvaliokunta esittää, että lakiehdotusta muutetaan näiltä osin jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin kuvatulla tavalla keskittämällä sekä yhtiön hallinnointi että omistajaohjaus sosiaali- ja terveysministeriöön.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

4 a §. Lakiin lisättäväksi ehdotetussa uudessa 4 a §:ssä säädetään säteily- ja ydinturvallisuuspalveluja tuottavasta osakeyhtiöstä.

Lakiehdotuksen mukaisesti uuden yhtiön hallinnoinnista vastaisi Säteilyturvakeskus ja omistajaohjauksesta sosiaali- ja terveysministeriö. Talousvaliokunta toteaa, ettei ehdotus ole näiltä osin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain (1368/2007) mukainen. Edellä mainitun lain 6 §:ssä säädetyn mukaisesti osakeyhtiön hallinnointia ja omistajaohjausta ei voida jakaa eri tahoille ehdotetulla tavalla. Mikäli Säteilyturvakeskuksen vastuulle annettaisiin yhtiön hallinnointi, tulisi myös omistajaohjaus siirtää keskuksen vastuulle.

Ottaen huomioon, että valtion on voitava kaikissa tilanteissa varmistaa Säteilyturvakeskuksen päätehtävien hoidon sujuvuus, on tarkoituksenmukaista, että uuden yhtiön hallinnointi ja omista-

jaohjaus keskitetään sosiaali- ja terveysministeriöön. Talousvaliokunta esittää, että uuden 4 a §:n 1 ja 2 momenttia muutetaan tätä vastaavasti.

Lisäksi valiokunta täsmentää, että toisin kuin hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetään, uutta 4 a §:ää ei otsikoida.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 60/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen.* ***(Valiokunnan muutosehdotukset)***

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

säteilyturvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään säteilyturvakeskuksesta annettuun lakiin (1069/1983) uusi 4 a § seuraavasti:

4 a §

Säteily- ja ydinturvallisuutta koskevista kansainvälisistä asiantuntijapalveluista huolehtii Säteilyturvakeskuksen yhteyteen perustettava osakeyhtiö. Yhtiö huolehtii myös ydinturvallisuusyhteistyöstä lähialueilla sille Säteilyturvakeskuksen myöntämän määrärahan mukaisesti.

Osakeyhtiön omistajaohjauksesta ja sen osakkeiden hallinnoinnista huolehtii sosiaali- ja terveysministeriö.

Säteilyturvakeskus voi sijoittaa omistamiaan aineettomia oikeuksia, laitteistoja ja muuta käyttöomaisuutta osakeyhtiöön.

Säteilyturvakeskus voi tuottaa osakeyhtiölle hallinnollisia palveluja ja muita tukipalveluja markkinahintaista korvausta vastaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 11.11.2015

Valiokunnan mietintö TaVM 9/2015 vp

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kaj Turunen ps
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Eero Lehti kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Kristiina Salonen sd
jäsen Joakim Strand r
varajäsen Johanna Ojala-Niemelä sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi